

Projekt - Branschens arbete för fler yrkeslärare

Redovisning av projekt

Foto Anders Nilsson

Uppdragsgivare: Lantbrukarnas Ekonomi AB med finansiering av statsbidrag ifrån Skolverket.

Kontaktperson: Michael Insulander, Naturbrukets Yrkesnämnd
Projektledare: Catharina Matsdotter, Cayenne Konsult

Projekt - Branschens arbete för fler yrkeslärare

Redovisning av projekt

LRF - Projekt fler yrkeslärare

Projektorganisation

Projektnamn: Branschens arbete för fler yrkeslärare

Uppdragsgivare: Lantbrukarnas Ekonomi AB med finansiering av statsbidrag ifrån Skolverket.

Kontaktperson: Michael Insulander, Naturbrukets Yrkesnämnd

Projektledare: Catharina Matsdotter, Cayenne Konsult

Uppdraget samt bakgrund

Det är få som väljer att studera till behörig lärare för Naturbruksgymnasierna. Därför behövs det nya grepp för att rekrytera flera yrkeslärare inom naturbruk.

Det är svårare att rekrytera yrkeslärare efter gymnasiereformen 2011.

Det utbildas inte tillräckligt med lärare inom jordbruk och trädgård.

Lärare inom naturbruk har ofta arbetat i branschen, få i branschen som väljer att bli lärare.

För lärarbehörighet behövs idag studier motsvarande heltid tre terminer.

Syfte, målgrupp och mål

Att nå människor som arbetar/arbetat i branschen och i primärproduktionen och att få dem intresserade av att vidareutbilda sig till lärare. Befintlig personal, obehöriga lärare och instruktörer på naturbruksgymnasier är en viktig målgrupp som kan behöva stimuleras till att fortbilda sig.

Statusen på läraryrket behöver höjas. Att arbeta som yrkeslärare Naturbruk kräver kompetens, såväl inom pedagogik, teknik, biologi som ekonomi.

Mätbart mål är att nå ca 1000 yrkesverksamma och att naturbruksgymnasierna kan anställa 100 nya lärare under en treårsperiod.

Resultatbeskrivning/måluppfyllelse och slutsats.

Då vi startade med projektet började jag med att göra en omvärldsbevakning och leta efter fakta om verkligt behov av yrkeslärare inom naturbruk. Kontakter togs med Naturbruksskolornas förening samt Skolverket och SCB. Resultatet av dessa kontakter var att det i nuläget inte fanns någon aktuell statistik specifikt för rekryteringsbehov av yrkeslärare inom naturbruk.

Enligt den enkät som senare skickades ut (se bilaga 4 sid 12) så är rekryteringsbehovet ca 200 yrkeslärare inom naturbruk de närmaste 3-5 åren.

Vi fann även ett behov av att ta reda på vilka människor som arbetar som yrkeslärare inom naturbruk idag utifrån yrkeserfarenhet, drivkraft, ålder, kön, utbildning etc.

Detta med syfte att med rätt budskap kunna nå och medvetandegöra rätt målgrupp.

Det är vår uppfattning att det är av stor vikt att få kunskap om vilka vi ska vända oss till när vi vill få fler av dem att känna till att det finns ett rekryteringsbehov. I nästa steg vill vi få

dem intresserade av att söka till utbildningen och sedan vilja arbeta som yrkeslärare inom naturbruk.

Det finns ett behov av att skapa ett engagemang som leder till att fler väljer att utbilda sig till yrkeslärare inom naturbruk.

Läs mer om detta under punkt 2, sid 14.

För att nå rätt målgrupp med rätt budskap har vi även sökt svar på vad det är som gör att de som är yrkesverksamma idag trivs och vill arbeta som lärare, vi ville även få svar på anledningen till att de en gång sökte sig till yrket.

Det är också väsentligt för den framtida utbildningen och rekryteringen att känna till vilka utmaningar som finns idag och den närmaste framtiden dels när det gäller lärarrollen men också hur de upplevde utformningen av utbildningen till yrkeslärare (se bilagor 1-3, sid. 5-12).

För att kunna konkurrera om arbetstagarna dvs att både vara en attraktiv utbildning och arbetsgivare är det väsentligt att i första hand förstå målgruppen för att sedan kunna lyfta fram de styrkor som arbetsgivaren har som tilltalar målgruppen.

I flera år har livslångt lärande diskuterats flitigt. Många yrkesverksamma människor vill av olika anledningar antingen byta bana i yrkeslivet eller fortbilda sig.

En anledning kan vara att man har ett fysiskt krävande jobb. Detta kommer sannolikt bli alltmer vanligt att inte stanna i samma yrke under ett helt yrkesliv. Men för personer som befinner sig mitt i yrkeslivet innebär det oftast en ekonomisk utmaning att återgå till att studera. *Läs mer om detta under punkt 4, sid 17.*

Det är vår förhoppning att det som beskrivs i denna rapport, som är ett resultat av intervjuer, enkäter och omvärldsbevakning kan vara till användning för den närmaste framtidens diskussioner angående utbildning, rekrytering och marknadsföring av yrkeslärare inom naturbruk.

Aktiviteter för att nå målet, metod och teknik

1. Enkäter och intervjuer (se enkäter bilagor 1-4, sid 5-12).

2. Konferenser/seminarier

Bjuda in målgruppen till en eller flera lokala och/eller regionala konferenser.

I stället för att bjuda in lärarna har vi deltagit i (Kvalitet i yrkesutbildning- så jobbar vi vidare i morgon) samt varit föredragshållare/diskussionsledare om projektet på riksstudiedagar för inriktning Djur/Djurvård arrangerat av DYN.

3. Media

Skriva artiklar med mål att nå både branschpress men även övrig media. Visa goda exempel. Detta föreslår vi ska ingå i både den kort och långsiktiga marknadsföringsstrategi som föreslås under punkt 2, sid. 14-15.

4. Göra informationsmaterial

Med utgångspunkt ifrån de enkäter och intervjuer som gjorts med naturbrukslärare som har annan tidigare yrkeslivserfarenhet och som nu arbetar som lärare. Vad var det som fick dem att välja läraryrket etc. Även detta föreslår vi ska ingå i den långsiktiga

marknadsföringsstrategi som föreslås under punkt 2 sid 14-15, förslag på marknadsföringsstrategi

4. Övrigt

Koppla ihop projektet med LRF och Gröna arbetsgivare samt Gröna Jobb. Detta föreslår vi ska ingå i den långsiktiga marknadsföringsstrategi läs mer under punkt 2 sid 14-15.

Enkäter och intervjuer

Enkät nr 1

Enkät nr 1 genomfördes i samband med en konferens för yrkeslärare samt individuella intervjuer med yrkeslärare, skolledare och instruktörer.

Metod : Genom utdelning och ihopsamling av enkäter i samband konferens för yrkeslärare Samt i samband med besök på ett antal olika naturbruksgymnasium. Sammanlagt 45 personer har svarat.

Sammanfattning av enkät se bilaga 1. Sid 5-9.

Enkät nr 2

Enkät nr 2 genomfördes på en konferens (dock inte samma konferens eller deltagare) för yrkeslärare inom naturbruk.

Metod; Inledde med en gruppdiskussion 22 yrkeslärare och instruktörer på olika naturbruksgymnasium om yrkeslärarrollen etc.

Sammanfattning av diskussion Se bilaga 2. Sid 10.

Enkät nr 3

Efter konferensen och diskussionen (se bilaga 2) skickades det ut en enkät, nr 3 med följdfrågor från enkät/diskussionen.

Se bilaga 3. Sid 11-12.

Enkät nr 4

En enkät gällande rekryteringsbehovet av yrkeslärare inom naturbruk skickades ut till samtliga rektorer/ skolledare på naturbruksgymnasium.

Se bilaga 4. Sid 12.

Rekryteringsbehov yrkeslärare

Se punkt 1. Sid. 13-14.

Förslag på marknadsföringsstrategi

Se punkt 2. Sid. 14-15.

Omvärldsbevakning, artiklar och rapporter mm

Se punkt 3. Sid. 15-16.

Arbetsmarknad, "yrkesbytare "och utbildningsmöjligheter

Se punkt 4. Sid. 17.

Bilaga 1.

Enkät/intervju nr 1 hösten 2019

Enkät och intervjuer yrkeslärare

1. Vad var det som gjorde att du ville arbeta som lärare?

Vet inte riktigt. Kanske påverkat av att flera i släkten var lärare. Tycker om att lära ut och var dessutom bosatt nära en lantbruksskola.

Ville göra något meningsfullt.

Dela med mig av min kunskap.

Halkade in, fanns behov, testade och tyckte det var kul.

Arbetade som instruktör på en NBG det här blev ett naturligt nästa steg. Ville ha mer kunskap om ffa pedagogik.

Arbetet med Grönt kort fick upp ögonen för elevernas kompetens och att det var kul
Med elever.

Arbeta med ungdomar.

Ville prova på ett nytt yrke och tycker det är roligt att följa ungdomarna 16-19 år.

Kul att jobba med ungdomar och yrket på samma gång. Inspirera till den gröna näringen.

Tyckte att jag kunde en hel del och att jag har viss medfödd pedagogisk och social förmåga.

Älskar pedagogik och att arbeta med människor i utveckling

Mitt tidigare yrke har slitit hårt på kroppen. Yrkesstolthet vill lära upp nya medarbetare

Möjlighet att få jobba med ungdomar och ha nytta av min kunskap och erfarenhet.

Fick chansen och tog den.

Att arbeta med människor och att ständigt lära nytt.

Ungdomar, förmedla kunskap.

Att få arbeta med ungdomar.

2. Vad är det som är bäst med att arbeta som lärare?

Varierande arbetsuppgifter, träffa människor i olika åldrar (många ungdomar). Frihet att planera sin undervisning.

Mötet med ungdomar och kollegorna.

"Evig ung", mer förståelse för hur unga resonerar.

Meningsfullt, följa elevernas utveckling, aldrig klar.

Jättekul att se eleverna växa. Elevkontakterna, tacksamt med yrkesutbildning, koppling till ett yrke.

Kontakten med eleverna, när det går bra för dem. Man ser resultat.

Se ungdomarnas utveckling.

Att få lära ut om min erfarenhet, se dem utvecklas från unga tonåringar till "vuxna"

Att se elever lära sig och utvecklas.

Vara ute och se eleverna utvecklas.

Elevkontakten

Se progressionen och eleverna

Gillar utmaningen, tycker om att lära ut mitt yrke och sommarlov.

Få ut folk i arbete

Ungdomarna

Jag lär mig nytt varje dag.
Utveckling, utmaning.
Att få arbeta med ungdomar.

3. Vad är mindre bra/sämst?

Just nu för mycket kringarbete med dokumentation m.m.
Övertolkning av kursplaner.
Interndokumentationen.
Elevernas sociala problem ökar. Dokumentationen sker på bekostnad av lärarrollen.
All dokumentation, för mkt.
All dokumentation. Ca 10 000 mindre i månadslön än en ämneslärare.
Dokumentationen.
All dokumentation!! Det blir mer och mer, speciellt alla mötesprotokoll.
Att kommunen sparar på skolan istället för att satsa på ungdomarna som är vår framtid.
All administration och att fixa deras APL.
Pappersarbete, dokumentation o mentorskap.
Att man är ensam med allt ansvar och får allt i knät. Finns inga läromedel, eller mycket dåligt med sådant.
Styrda i strukturer- "stämpelklockor", okreativt, semestertjänster
Skillnad på krav mellan arbetsliv och skola, skolan är en skyddad verkstad , inte verklighet.
Måste utbilda sig själv hela tiden.
Kontorsverksamhet.
Tidsbrist , det behövs mer tid för/med eleverna
Politik, ekonomi.
Att man ofta känner sig otillräcklig.

4. Vilka utmaningar ser du i din roll som lärare i nuläget och framåt?

Att väcka intresse hos unga människor. Sprida kunskap om livsmedelsproduktion och djurhållning. För varje generation så är det färre som har någon koppling till landsbygden.
Hålla sig uppdaterad spec när det gäller teknik och odling. Mkt upp till mig som individ.
Motivera elever (ej vuxenelever).
Inspiration, så styrd av Skolverket. För mkt ekonomi som styr verksamheten på vår skola.
Svårt att hitta APL platser, 60 platser ska jag fixa, blir stressigt. Många svaga elever, skolan är mycket av en social verksamhet.
Att utveckla eleverna så att de blir anställningsbara, engagera eleverna.
Att elevantalet på NB går ner.
Att motivera eleverna
Orka med stressen. Locka elever till gröna näringen. Trädgårdsbranschen måste gå framåt i Sverige, politiska beslut avgörande.
Att utveckla yrkesprov...
Eleverna kunskapsnivå och utvecklingsnivå blir lägre för varje år.
Ser en tendens att yrkesutbildningarna tappar i yrkesstolthet.
Att få ut elever till jobb.
Hinna med att få hjälpa de som har problem.
Mindre tid för eleverna, mer administrativt.
Individanpassa.

5. På vilket sätt har lärarutbildningen påverkat ditt sätt att arbeta?

Eftersom jag gick lärarutbildningen 1988 har mycket hänt. Den skola där jag arbetat under många år satsar mycket på pedagogisk fortbildning för personalen och det påverkar mer än det jag lärde mig under året i Uppsala. Men har nytta av grunden jag lärde mig. Mycket fokus på likvärdig bedömning och allas rätt till lärande. Har inte gått den (2st.). Bra att bredda sina vyer.

Det var en AHA upplevelse mkt intressant men saknade hantverket i klassrummet –HUR. Viktigt så att man blir tryggare i sin lärarroll.

Lärarutbildningen var mycket bra (klar 2014) , läste på halvfart. Alla ska vara legitimerade. Gav inte det jag förväntade mig (gick 1 termin 1986).

Min lärarutbildning var inte den bästa så jag lärde mig inte så mkt där, Yrkeslärarexamen 2016.

Har inte gått klart lärarutbildningen, studerar andra terminen.

Inte utbildad.

Positivt och jag känner att jag behärskar mitt yrke med utbildningen i ryggen.

Har ett vetenskapligt synsätt.

Allt var svart och vitt förut nu är det grått.

Jag måste lyssna till andra.

Inget.

Legitimerad.

Gett insikter och kunskap.

En större medvetenhet för hela läraruppdraget.

6. Vad tycker du behövs för att fler skulle vilja utbilda sig till yrkeslärare?

(Lönen kan tex vara en faktor men skriv gärna även kortfattat hur du tycker att man kan göra läraryrket mer attraktivt i övrigt).

Ja så klart lönen. Utbildningstiden tredubblats sedan jag gick yrkeslärarutbildningen. Färre vill studera så länge när lönen oftast är högre utanför skolans värld. Många verkar läsa parallellt med anställning, den modellen tror jag avskräcker en del. Flera års yrkesverksamhet var kravet när jag gick utbildningen minns inte om även högskola var krav. (Jag är lantmästare) jag tror att yrkeslärarutbildningen skulle få fler sökande enligt gamla modellen.

Mer öppet att få prova på läraryrket. Inte så strikta med formella krav på dokumentation. Höja statusen, branschens syn på NBG. Ett sätt är att yrkeslärarna interagerar mer med branschens nätverk, viktigt att lyssna och att synas o höras. Skolans värld är för introvert. För mkt fokus på centrala dokument. Hänger mkt på skolledningen. Viktigt med värdegrund, värderingar och motivering mer fokus på det.

Viktigt med flexibel arbetstid, det går att planera in. Jobba och läsa samtidigt, bra att testa teorierna. Kollegialt lärande, trevliga elever, betalt under studietiden, integrera studierna med undervisningen. Skolverket ger oss ekonomisk ersättning. Delar upp mentorer respektive lärare olika personer/roller.

Marknadsföra lärarjobbet, medvetande om hur kul det är. Eleverna är en viktig rekryteringsbas.

Att få jobba som obehörig lärare 50% samtidigt som jag studerar och att det finns en vikarie för dig på skolan.

Höja lärarnas status i klassrummet.

Det behövs fler skolor med större kollegium och mer resurser. Gärna statliga/landstingsägda.

Lön, bra avtal, bra arbetsbelastning o bra arbetsmiljö.

Kräv lärarutbildning av alla yrkeslärare.

Jobba med människor

Man måste tycka om det och att jobba med andra.

Underlätta för de som är lämpliga, lägga mer tyngd på lämplighet.

Mer status i läraryrket, bjud in till skolorna.

Det viktigaste är att sprida positiva bilder av skolan. Det finns absolut utmaningar men

Skolan framställs för ofta som dålig.

7.Yrkeslärarutbildningen

Hur ser du på omfattning, utformning och innehåll i nuläget, var det något du saknade och/eller något som du tycker att man kan ta bort?

Har inte så god insikt i hur det funkar idag men har stött på en del som gjort sin VFU och inte haft så god praktisk erfarenhet. Bra att mer fokus är på bedömning m.m. När jag gick utbildningen var inte fokus så stort på styrdokumentet.

Det finns en vits med att ha en högre utbildning, beteendevetenskapliga ämnen/teorier.

Gärna inte mer än ett år. Omsätta teorin i praktiken. Kedjan vetenskap, praktik och analys.

Mer av HUR- hantverket undervisning.

Viktigt så att man blir tryggare i sin lärarroll.

Utbildningen borde vara kortare och mer inriktad på hur man undervisar i klassrummet.

Ta bort allt som inte har med yrket att göra tex skolans historia på 1500 talet. Man borde få lära sig om konflikthantering, hur man gör en bra lektion. Utbildningen komprimeras till 1 år.

Påbörjar lärarutbildningen ht 2019 .

Den är väldigt olika beroende på var du läser.

Mer bedömning, ffa när det gäller praktisk utbildning

Mer lämplighetsprövning och då våga ta bort de olämpliga.

Mer VFO.

Tycker att det var en bra utbildning,, examen 2015.

Det behövs större fokus på de "mjuka" delarna, tex mentorns roll och samtalsteknik.

Examen lärarutbildning 2007.

8.Har du några förslag på hur utbildningen kan se ut om 3-5 år?

Inga konkreta förslag på upplägg. Betald utbildning? Vem betalar?

Kortare utbildning. Kortare och mer praktik.

Utbildningen borde vara kortare och mer inriktad på hur man undervisar i klassrummet.

Ta bort allt som inte har med yrket att göra tex skolans historia på 1500 talet. Man borde få lära sig om konflikthantering, hur man gör en bra lektion. Utbildningen komprimeras till 1 år.

Att lärarna på universitetet kommer ut till dagens skolor och ser hur verkligheten ser ut.

Mer föreläsningar om planering.

Likvärdig utbildning, ska inte vara så olika beroende på var du läser.

Trevligare ton i debatten. Anpassa skolan till verkligheten. Sluta curla.

Vet ej. Nej.

9. Övriga förslag och synpunkter gällande yrkeslärarrollen och/eller utbildning till behörig lärare?

Viktigt med fokus på erfarenhet och att få studenterna väl insatta i skolverkets styrdokument.

Att utbildningen fokuserar på det praktiska. Varför skriva ett examens arbete på 45 sidor som ingen läser? Vilken nytta har du av ex jobbet när du arbetar som lärare?

Jag är nöjd med utb. på pedagogen (klar 2007, helfart tre terminer).

10. Sammanfattning svar yrkeserfarenhet och utbildning

Genomsnitt totalt antal år som yrkeslärare : 10 år

Annan yrkeserfarenhet medeltal antal år: 13

Vilken typ av annan yrkeserfarenhet?:

Reklam, lantbrukare o konsult, instruktör på lantbruk, vik som lärare, rådgivare lantbruk, egen företagare, projektledare, produktchef lantbruk, djursjukhus, lantarbetare, djurskötare, fältförsök, utsädessäljare, slakteriarbetare, anställd inom trädgårdsskötsel, odlare, förman trädgårdscenter och media.

Utbildning (högsta):

Lantmästare, agronom,

RIK 1, Naturbruksgymnasium, Husdjurstekniker, Djurskötare, Entreprenörskap, Etologi hund o katt.

Anm.

En majoritet av de som svarat uppger att de har läst till yrkeslärare på halvfart. dvs sex terminer.

Bilaga 2.

Enkät nr. 2

LRF/ NYN - DYN konferens 28 oktober 2019

Deltagare 22 yrkeslärare och instruktörer naturbruk. Diskussionsledare, Catharina Matsdotter.

Diskussionsfrågor:

1. Vad tycker ni behöver göras för att det ska bli mer attraktivt att utbilda sig till yrkeslärare?
2. Hur marknadsföra yrket?

Svar fråga 1.

Anställning först, utbildning sen.
Högre lön som utbildad.
Tid till studier inom ramen för anställningen.
Dubbelt studiebidrag (KPU)
Attraktion för läraryrket
Lärare och mentor?
Vad är moroten?
Fast anställning?
Vad innebär utbildningen?
Lämna annan anställning för läraryrket, APL handledare
Bättre arbetstider, rätt förutsättningar
Utveckling, rykte o arbetsbelastning
Status och bemötande

Svar fråga 2.

Lyft fram det som är roligt!
Eftertraktad kunskap i djurbranschen
Möjlighet att påverka- vi ser vad so behövs
Arbeta med sin hobby
Fungerande APL- visa sig för bransch
Riktad till lämpliga personer
Hur jobbar lärarna- "kall" eller yrke?
Samarbete med instruktörer

Diskuterade även validering, behörighet och ansökan- verkar vara väldigt olika bedömning. Ena året kommer man inte in andra året kommer man in med samma meriter.

Bilaga 3.

Enkät nr 3

Fråga 1. Skulle du rekommendera andra att bli yrkeslärare?

Ja, jag föredrar att arbeta som yrkeslärare framför att undervisa i gymnasiegemensamma ämnen eller på grundskola. Vet många som valt bort arbete på t.ex. djurpark för att gå över och arbeta som lärare, då det är bättre lön och (oftare) säkrare anställningsformer.

Både och det innebär ju mycket mer än att bara undervisa om sitt ämne. Det är ju mycket ibland ansträngande kontakt med föräldrar, elever och mycket administration som jag inte tror att så många är förberedda på. Känner flera som hade kunnat undervisa och handleda elever bra, som hade kunnat bli fantastiska lärare, men som inte hade velat bli lärare pga all administration, att man behöver arbeta så mycket på kvällar och helger, att man aldrig blir klar helt enkelt, som man mer blir om man tex arbetar som djurvårdare någonstans.

Fråga 2a. I så fall vad tycker du är lämpligt att de som ska bli lärare har för erfarenhet? Exempelvis yrke, utbildning och personliga egenskaper mm.

Inom inriktning Djur är det fördel om man själv läst inriktningen på gymnasiet, men åtminstone Naturbruksprogrammet.

Gärna ha läst något på universitet (inte nödvändigtvis ett helt program men gärna några kurser inom ämnet) för att ha en vetenskaplig syn och kunna guida de elever som vill läsa vidare.

Yrkeserfarenhet av den inriktning man ska undervisa i

Strukturerad

Pedagogisk/didaktisk – kunna förmedla kunskap

Ödmjuk inför att elever kan ha mer erfarenhet och specialiserad kunskap om specifika djurslag

Uppdaterad kunskap, inte för gamla meriter

Datorvan

Kunna hantera och motivera elever som har olika svårigheter

Om de ska bli behöriga i mina ämnen – djur, djurparskdjur och biologi naturbruk så bör man ha en biologiutbildning, agronomutbildning eller tex etologi och djurskyddsutbildningen. Man bör ha jobbat lite inom olika djurverksamheter. Personliga egenskaper är tillmötesgående, driven, ambitiös, ensvis, hårdhudad, omtänksam, rättvis

Fråga 2b. Prioritera gärna de tre viktigaste utifrån dina svar i 2a

1. *Pedagogisk/didaktisk*
2. *Kunna hantera/motivera elever som har svårigheter*
3. *Yrkeserfarenhet*

Anser att både utbildning och personliga egenskaper är lika viktigt. Men är man inte driven och ambitiös inom sitt ämne samt har ett hjärta som klappar för ungdomar, kommer man inte kunna arbeta inom detta.

Fråga 3. Vad finns det för För och nackdelar att skilja på mentor och lärarrollen?

Fördelar: Om man är mentor för elever man själv undervisar får man en närmare relation med dem än om man "bara" skulle undervisa dem. Ökad förståelse för utmaningar elever kan ha och en mer direkt kommunikation med eleven. Viss lättnad i undervisningstid.

Utvecklande!

Nackdelar: Tiden att vara mentor räcker inte till eller går ut över lärarrollen. Information om eleven påverkar bedömning antingen åt ena eller andra hållet istället för att hålla sig till kunskaperna. Lärare som inte engagerar sig i mentorsrollen påverkar eleverna negativt. Svårt att vara mentor åt elever som läser annan inriktning än den man själv undervisar på.

Fördelar som lärare är att vi slipper den mesta av föräldrakontakten, nu har jag inte arbetat på en skola där jag arbetat som mentor eller klassföreståndare, men kan tänka mig att det kan ta väldigt mycket tid från vad man borde ägna sig åt planering och bearbetning av undervisning. Vi slipper även omfattande utvecklingssamtal samt slippa ha koll på hela elevens skolsituation.

Fråga 4. Hur ser du på yrkeslärarrollen om 5- 10 år?

Högre arbetsbelastning p.g.a. lärarbrist. Mer fokus på hur eleverna lär sig och sällar information än vad de lär sig, p.g.a. digitalisering. Beror helt på hur arbetsmarknaden utvecklas, och vilka beslut som fattas av riksdagen. Tror ungefär det är som nu.

Fråga 5. Annat?

För att locka fler till att bli yrkeslärare så tror jag man måste arbeta med helheten kring problemen som det innebär att vara lärare idag. Tex har nästan alla mina yrkeslärarkollegor inom både djur och hund blivit sjukskrivna pga stress, och de som inte blivit sjuka har nästan blivit det. Det gäller även dock andra lärare på min skola, men det är tydligt att det är yrkeslärarna inom olika områden som jobbar hårdast, mest men som ändå inte räcker till och mår sämst. Så rimlig arbetsbelastning, rimlig lön för det arbete man utför och där skolorna ser sitt värde i att ha yrkeslärare som har möjlighet att göra sitt jobb bra. Det är ju trots allt på grund av yrkeslärarna som eleverna har sökt sig till skolan.

Bilaga 4.

Enkät nr 4

Rekryteringsbehov av yrkeslärare inom naturbruk de närmaste 3-5 åren

En enkät mailades ut till 151 skolledare och rektorer (totalt 68 skolor) för landets naturbruksgymnasium angående rekryteringsbehov av yrkeslärare de närmaste 3-5 åren

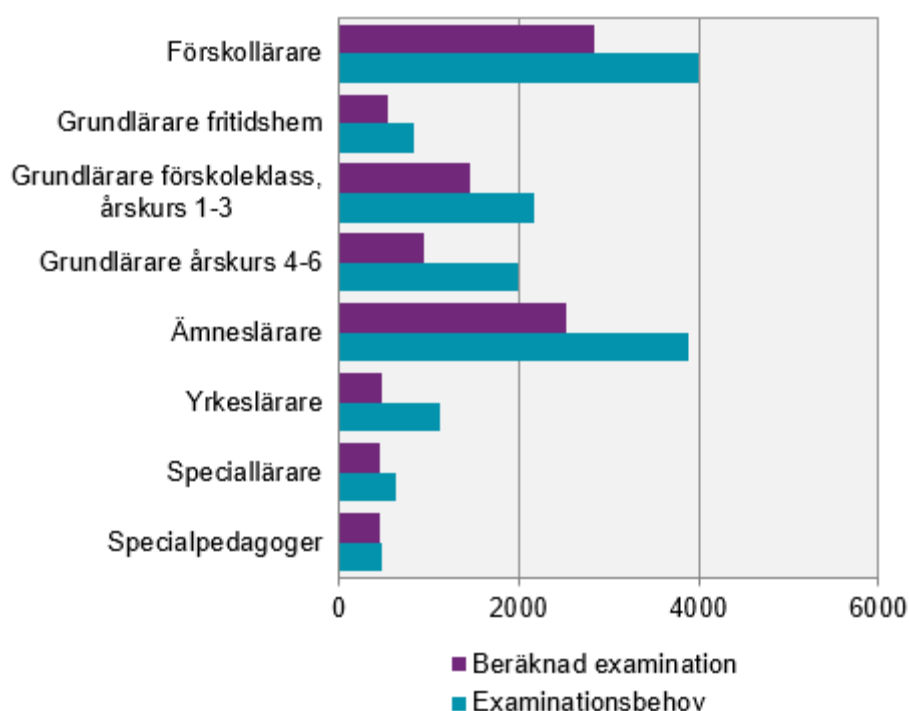
20 skolor av totalt 68 svarade, de hade behov av mellan 0-5 lärare, totalt 62 , i genomsnitt drygt 3 lärare per skola = ca 60 lärare. Om man antar att det är ungefär samma behov även för de som inte svarat så skulle rekryteringsbehovet motsvara drygt ca 200 yrkeslärare inom naturbruk de närmaste 3-5 åren.

Punkt 1.

Rekryteringsbehov av yrkeslärare

År 2015 fanns 12 100 personer med en yrkeslärarutbildning som arbetade, varav drygt hälften arbetade inom utbildningsområdet. Könsfördelningen inom utbildningsgruppen är idag relativt jämn.

Beräknad examination och examinationsbehov, genomsnitt per år 2017-2031. Källa SCB.

Skolverket har publicerat en del statistik om lärare i olika ämnen i Gymnasieskolan. Information om hur många som rapporterat att de undervisar i Yrkesämnet Naturbruk, könsfördelning och hur många som har lärarlegitimation. De senaste uppgifterna avser oktober 2018, och nya uppgifter för oktober 2019 publiceras i mars 2020.

Ämnet naturbruk

Antal heltidsanställda lärare :619

Totalt antal lärare: 885

Antal kvinnor och män: 447 kvinnor och 438 män

Antal personer med pedagogisk högskoleexamen: 443. Andel 50%

Antal tillsvidareanställda: 739, Andel 83,5 %

Åldersfördelningen för de 885 lärarna i Gymnasieskolan avseende ämnet naturbruk oktober 2018:

ÅldersGrupp	AntalPersoner
29 år och yngre	67
30-39 år	192
40-49 år	246
50-59 år	257
60-64 år	89
65 år och äldre	34

Källa: Statistik, SCB - Gymnasieskolan, personal riksnivå 2018/2019

Punkt 2.

Förslag på marknadsföringsstrategi

Diskussion - Var och hur hittar vi personer som vill utbilda sig till yrkeslärare inom naturbruk de närmaste tre åren?

Mål: 1000 medvetna om behovet och att få 100 sökande inom 3 år (det mål som sattes upp i projektbeskrivningen).

Målgrupp : Människor som arbetar och studerar inom naturbruksområdet/gröna näringen.

Steg 1

Skapa medvetenhet

Göra 3-4 inspirationsfilmer, * dessa kan visas under 1 år med vissa intervall en av dem kan tex timas in till ansökning för yrkeslärarutbildningen.

Annonsering via Youtube, Facebook och utvalda hemsidor

* Ett råmanus samt en oklippt film är gjord, av Catharina Matsdotter denna behöver dock bearbetas.

Steg 2

Skapa Engagemang

När man har skapat medvetenhet behöver man skapa ett engagemang som leder till :

- a) Intresse
- b) ansökningar

Steg 3

Ambassadörer

För att få målgruppen intresserade av att söka utbildningen kan en möjlighet vara att man utser ambassadörer, i första hand yrkeslärare på naturbruksgymnasium men även elever och andra aktörer förutom Skolverket. Exempel på andra aktörer Naturbrukets Yrkesnämnd, Naturbruksskolornas förening, Naturbruksskolornas förening mfl.

Budskap

I denna redovisning finns användbart material (se spec bilagor 1-3 Sid 5- 12).

Punkt 3 Omvärldsbevakning , artiklar mm

Hur ser marknadsföringen av yrket yrkeslärare ut idag?

Exempel- fordetvidare.se

Utdrag ur text ffordetvidare:

För dig som vill bli yrkeslärare och undervisa i yrkesämnena, finns det många olika vägar in att välja mellan. Eftersom bristen på yrkeslärare är stor kan du i många fall börja arbeta direkt, även om du inte har gått en lärarutbildning.

Yrkeslärarutbildningar finns på många högskolor runt om i Sverige. Här får du chansen att läsa in pedagogik, ledarskap och annat du behöver kunna som lärare. En stor del av utbildningen utgörs av praktik. Utbildningen omfattar 90 högskolepoäng och när du är klar har du en yrkeslärarexamen. Om du läser på heltid tar utbildningen 1,5 år, men det finns även möjlighet att läsa i en långsammare takt. Du kan förstås också välja att läsa på distans.

För att gå en yrkeslärarutbildning krävs grundläggande behörighet samt relevanta yrkeskunskaper eller eftergymnasial utbildning i det ämne du vill undervisa.

Kunskapskraven kan variera beroende på vilken inriktning du väljer.

Anm.

Ett antal filmer (Youtube) om yrkeslärare finns under fordetvidare.se det går även att söka direkt på Youtube

Källa : Skolverket Fordetvidare.se

Även delar av denna studie nedan kan vara användbar i marknadsföringsarbetet:

Utdrag ur Rapport TALIS 2018 en studie om svenska lärares och rektorers arbete i grund- och gymnasieskolan:

Över 90 procent av de svenska lärarna är nöjda med sitt arbete. En övervägande majoritet anser också att fördelarna med yrket tydligt uppväger nackdelarna. Samtidigt stannar de svenska lärarna kortare tid på sin arbetsplats än tidigare. Det visar den internationella studien TALIS 2018 som belyser lärares och rektorers arbete.

Lärare trivs på skolan

De flesta svenska lärare skulle fortfarande välja att bli lärare om de fick välja om på nytt men omkring var tionde lärare ångrar sitt yrkesval. Över 90 procent av lärarna tycker om att arbeta på sin nuvarande skola och nästan alla lärare är nöjda med sina insatser. Nästan 80 procent av lärarna tycker också att fördelarna med att vara lärare tydligt uppväger nackdelarna.

Lärarna lägger mindre tid på administration

Den tid som svenska högstadielärare lägger på administration har minskat med cirka en timme i veckan sedan 2013, från fyra till tre timmar. Svenska högstadielärare lägger i genomsnitt 19 timmar i veckan på undervisning, vilket är tre timmar mindre än genomsnittet i OECD. Samtidigt lägger svenska högstadielärare mer tid på faktisk undervisning under lektionstid, och de behöver heller inte lägga lika mycket tid på att skapa arbetsro under lektionerna jämfört med genomsnittet av OECD-länderna.

– Att tiden för administration minskar är bra. Undervisningen måste prioriteras. Därför är det viktigt med fortsatta satsningar på lärarassistenter och andra yrkesgrupper som gör att lärare avlastas det administrativa arbetet och det sociala ansvaret som kan handla om föräldrakontakter och att lösa konflikter, säger Peter Fredriksson.

Studiero på samma nivå som OECD

Vi i Sverige ligger på ungefär samma nivåer som övriga nordiska länder och OECD i snitt. Samtidigt finns det förstås skolor i Sverige som har stora problem, säger Peter Fredriksson.

Läraryrkets upplevda status ökar

Andelen högstadielärare som anser att läraryrket har hög status i samhället har fördubblats sedan 2013, från 5 till 11 procent. Dock har uppgången skett från en mycket låg nivå och vid en internationell jämförelse är 11 procent fortfarande en låg andel. Andelen lärare i genomsnitt i OECD som anser att läraryrket har en hög status är 26 procent.

– Lärarförsörjningen är kanske svensk skolas största utmaning. Det är därför positivt att vi nu kan se att statusen ökar. Men det är fortfarande en låg nivå i jämförelse med många andra länder. Statusen måste öka ännu mer om vi ska få fler att vilja bli lärare. Lönen är viktig, inte minst möjligheten att över tid ha en bra löneutveckling, ledarskapet och arbetsvillkoren likaså. Inte bara eleverna, också lärare behöver arbetsro, säger Peter Fredriksson.

Källa: Rapport TALIS 2018 en studie om svenska lärares och rektorers arbete i grund-och gymnasieskolan.

Punkt 4. Arbetsmarknad, ”yrkesbytare ”och utbildningsmöjligheter

Dagens arbetsmarknad är full av utmaningar, men också möjligheter.

Den svenska arbetsmarknaden är fortsatt stark och sysselsättningsgraden hög. Samtidigt har högkonjunkturen och ökade pensionsavgångar gett upphov till den stora kompetensbrist som råder inom många yrkesområden idag.

1/3 av alla företag har tvingats lägga sina expansionsplaner på hyllan på grund av svårigheterna att rekrytera.

Källa: Svenskt Näringsliv

500 000 nya medarbetare behöver rekryteras inom välfärdssektorn fram till 2026. Samtidigt går var tredje medarbetare i pension fram till 2028.

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner.

50 000 ingenjörer kommer att saknas 2030.

Källa: SCB

Endast 22 procent av dem som har studiemedel med fullt lån, i åldersgruppen 35 år eller äldre tycker att studiemedlet helt täcker levnadskostnaderna visar en enkätundersökning från CSN. Idag saknar personer över 56 år rätten till CSN lån eller studiebidrag men regeringen har gett en utredare i uppdrag att se över studiemedlen fram till 2021.

Gruppen 40 år och äldre som studerar ökar, flertalet av dessa läser på högskolan, det näst vanligaste är Komvux. År 2014 var det 105 000 personer, 2018 hade det ökat till 128 000 många av dessa läste på deltid och kunde jobba o leva på sin lön medan 36 000 hade studielån 2/3 av dessa hade avstått från att studera om möjligheten till ekonomisk stöttning inte funnits. 71% av gruppen 40 plus som studerar är kvinnor.

Källa: CSN

Arbetsgivare som vill skapa ett konkurrenskraftigt och attraktivt jobberbjudande måste börja med att *förstå* målgruppen de vill attrahera. **Trevliga kollegor och bra arbetsmiljö** är viktigast för Young professionals* vid val av arbetsgivare, här spelar även cheferna en viktig roll. På plats 2 kommer Bra lön och förmåner samt på plats nr 6 och som är ny för i år kommer **trygg anställning**.

Förändringarna på arbetsmarknaden de senaste åren har resulterat i ett maktskifte. Vi talar om »*kandidatens marknad*«. En marknad där arbetsgivare har ett allt större personalbehov och konkurrensen om kompetensen hårdnar. Det är svårare att rekrytera rätt kompetens, det är också en utmaning att behålla och utveckla medarbetare. Samtidigt har kandidaterna fler valmöjligheter än någonsin och uppvaktas kontinuerligt med andra jobberbjudanden.

Källa: Academic Work, rapport *Young Professional Attraction Index, YPAI 2019 Sverige.

Eskilstuna i januari 2020

Catharina Matsdotter

Projektledare